

Αθήνα, 26/11/2010

Αρ. Πρωτ.: Εξ./377/2010

Προς : Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας

Θέμα : Θέματα διοίκησης Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων

Με αφορμή την τρέχουσα συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ), η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ), αφού εκφράσει το σεβασμό της στις προσωπικότητες των μελών του ΕΣΕΤ και στο επιστημονικό τους έργο, καταθέτει τους ακόλουθους προβληματισμούς που αφορούν θέματα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων.

Κατά νόμο, το ΕΣΕΤ αποτελεί συμβουλευτικό, γνωμοδοτικό όργανο της πολιτείας, το οποίο αξιολογεί και κατατάσσει σε σειρά τους υποψήφιους Διευθυντές Κέντρων. Η υπουργός διατηρεί το δικαίωμα, σύμφωνα με το αρθρ. 11, παρ. 5 του ν. 1514/85, να επιλέξει έναν από τους τρεις πρώτους στην κατάταξη. Αυτό σημαίνει ότι τελικά η επιλογή των Δ/ντών επικυρώνεται με μια πολιτική απόφαση. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις συνεδριάσεων Διοικητικών Συμβουλίων (ΔΣ) Κέντρων κατά τις οποίες, προκειμένου να αποδυναμωθεί η παρέμβαση του Δ/ντή σε κρίσιμες αποφάσεις, του “υπενθυμίζεται” ότι η θέση του είναι κυρίως πολιτική και δευτερευόντως επιστημονική. Η δήλωση της πολιτικής ηγεσίας για διορισμό, με βάση τη σειρά κατάταξης, του πρώτου υποψηφίου στον αξιολογικό πίνακα, αν και εκφράζει σεβασμό στην κρίση των μελών της επιτροπής, δεν κατοχυρώνεται νομοθετικά. Απαιτείται επομένως άμεση ρύθμιση του ζητήματος αυτού που είναι ουσιαστικό για την αξιόπιστη λειτουργία των θεσμών.

Ο Δ/ντής Κέντρου αποτελεί τον εκφραστή της συλλογικής πορείας και εξέλιξης ενός Ερευνητικού Κέντρου και έχει την ευθύνη της καθημερινής του λειτουργίας. Η πείρα του παρελθόντος δείχνει πως άτυχες επιλογές ταλαιπώρησαν τόσο τις διοικητικές λειτουργίες όσο και την ερευνητική απόδοση Κέντρων. Για την επιλογή ενός Δ/ντή Κέντρου δεν αρκεί το αυτονόητο, δηλ. το υψηλό επιστημονικό επίπεδο. Απαιτείται, επιπρόσθετα, σημαντική διοικητική εμπειρία, διαχειριστική ικανότητα, αλλά και γνώση της τέχνης του να διασφαλίζει ευνοϊκές συνθήκες για την ερευνητική άμιλλα, με ταυτόχρονη ικανότητα να συνθέτει τη συνολική εικόνα του Κέντρου, διαμέσου του διαλόγου, της αλληλεπίδρασης και του αμοιβαίου ελέγχου που δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες μιας προωθητικής πορείας.

Την επιλογή Διευθυντών Κέντρων θα ακολουθήσει η επιλογή Διευθυντών Ινστιτούτων, για την οποία η άποψη των Δ/ντών Κέντρων, αλλά και, κυρίως, των Ερευνητών έχει γνωμοδοτικό και μόνο χαρακτήρα. Δεδομένου ότι η ισχύουσα νομοθεσία παρέχει ουσιαστικά υπερεξουσίες στο Δ/ντή Ινστιτούτου, διαμορφώνεται μια κατάσταση η οποία δεν προσιδιάζει στον επιστημονικό και ερευνητικό χώρο. Ο Δ/ντής δεν εποπτεύεται ουσιαστικά, ούτε ανακαλείται από κάποια διοικητική αρχή, ακόμη και στην περίπτωση που η πορεία του ινστιτούτου που “προΐσταται” είναι καταστροφική. Αν και υπάρχουν περιπτώσεις εξαιρετών Δ/ντών, οι οποίοι συνδυάζουν υψηλές επιστημονικές επιδόσεις με διοικητικές ικανότητες και ήθος, έχουμε επίσης παραδείγματα Δ/ντών που η ανεπάρκειά τους προκάλεσε δυσλειτουργίες και τριβές στη διοίκηση των Ινστιτούτων. Το κόστος των συνεπειών αυτών επιβαρύνει

την ερευνητική κοινότητα.

Παρότι κατά νόμο τα μέλη ΔΕΠ και οι Ερευνητές έχουν ομόλογα χαρακτηριστικά προσόντων, προσλήψεων και προαγωγών, παρουσιάζεται μια ισχυρή ασυμμετρία, η οποία είναι πολύ δύσκολο να αιτιολογηθεί. Τα μέλη ΔΕΠ εργάζονται σε χώρο που απολαμβάνει της ακαδημαϊκής αυτονομίας, η οποία είναι στοιχείο εκ των ων ουκ άνευ για την ενίσχυση του ερευνητικού έργου. Οι υπερεξουσίες του Δ/ντή, Ινστιτούτου όμως, διαμορφώνουν ένα πνεύμα δημοσιούπαλληλικής ιεραρχίας, το οποίο συμπιέζει την ερευνητική διαδικασία. Ως εκ τούτου, απαιτείται άμεση νομοθετική παρέμβαση για τον περιορισμό των υπερεξουσιών του Δ/ντή.

Η ερευνητική κοινότητα υπήρξε πρωτοπόρα στην καθιέρωση μηχανισμών αξιολογήσεων. Και τούτο διότι θεωρεί αυτονόητο το δικαίωμα της κοινωνίας, η οποία καταβάλει το κόστος, να αποτιμά την πορεία του ερευνητικού συστήματος. Ως αντιστάθμισμα απαιτεί την ενίσχυση εκείνων των στοιχείων αυτονομίας που είναι σύμφυτα με την ανέλιξη της ερευνητικής διαδικασίας.

Ο ερευνητικός ιστός των Ερευνητικών Κέντρων της χώρας είναι πολύπλοκος και πολύμορφος, αν και αριθμητικά πολύ μικρότερος αυτού των ΑΕΙ. Υπάρχουν μεγάλα Ερευνητικά Κέντρα, τα οποία, στην πορεία των χρόνων, έχουν αποκτήσει τα χαρακτηριστικά μιας εύρωστης πανεπιστημιακής μονάδας. Υπάρχουν νέα Κέντρα που εισέρχονται δυναμικά στον επιστημονικό στίβο. Υπάρχουν Κέντρα ολιγάριθμων ερευνητών και πολυάριθμων Ινστιτούτων, Κέντρα με διάσπαρτες ερευνητικές μονάδες, κ.ο.κ. Η σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων είναι και αυτή πολύμορφη.

Σήμερα, όσο ποτέ πριν, είναι αναγκαία μια συστηματική συζήτηση και ενδεδεχής μελέτη του βέλτιστου διοικητικού πλαισίου των Ερευνητικών Κέντρων, καθώς και η λήψη γενναίων αποφάσεων για να υπάρξουν κοινοί, ορθολογικοί κανόνες διοίκησης, οι οποίοι και θα κατοχυρωθούν θεσμικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η έρευνα δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει με τους ερευνητές αμέτοχους στην - ευκατρία για όλους- διαδικασία ανέλιξης του ερευνητικού συστήματος. Αν θέλουμε πραγματικά την Αριστεία, οφείλουμε να διαμορφώσουμε και το κατάλληλο περιβάλλον που θα της επιτρέψει να ευδοκιμήσει.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Ε. Λουκάς

Η Γ. Γραμματέας

Μαρία Θ. Στουμπούδη

Κοινοποίηση:

Κυρία **Άννα Διαμαντοπούλου**, Υπουργό ΠΔΒΜΘ, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, ypourg@ypepth.gr
Κύριο **Ιωάννη Πανάρετο**, Υφυπουργό ΠΔΒΜΘ, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, deputy_minister_contact@ypepth.gr
Κυρία **Έφη Χριστοφιλοπούλου**, Υφυπουργό ΠΔΒΜΘ, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, evychrist@parliament.gr
Κύριο **Αχιλλέα Μητσό**, Γενικό Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας, , Μεσογείων 14-18, 115 10 Αθήνα, secgenof@gsrt.gr
Κύριο **Βασίλειο Κουλαϊδή**, Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Παιδείας, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, koulaidi@uop.gr
Κύριο **Βασίλειο Παπάζογλου**, Ειδικό Γραμματέα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, papazog@deslab.ntua.gr
Κυρία **Ιφιγένεια Ορφανού**, Ειδική Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, Πιπτακού 2-4 & Περιάνδρου Τ.Κ 10558 ΑΘΗΝΑ, i.orfanou@epeaek.gr
Κύριο **Ευθύμιο Μπάκα**, Γενικό Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης, Αχαρνών 417 Αθήνα Τ.Κ. 111 43, gsae@gsae.edu.gr

---

Δημήτρης Ε. Λουκάς: ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Ινστιτούτο Πυρηνικής Φυσικής, Πατριάρχου Γρηγορίου και Νεαπόλεως, 1530 Αγία Παρασκευή. Τηλ. 210 6503415, e-mail: loukas@inp.demokritos.gr

Μαρία Θ. Στουμπούδη: Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών, Ινστιτούτο Εσωτερικών Υδάτων, Τ.Θ. 712, 19013 Ανάβυσσος Αττικής. Τηλ. 2291076392, Fax 2291076419, e-mail: mstoum@ath.hcmr.gr